

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Doctoris Francisci Svarez Granatensis, De Societate Iesv,
Jn Celebri Conimbricensi Academia Theologicæ Facvltatis
Primarii Professoris. Varia Opuscula Theologica**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1618

Cap. XXI. Occurritur aliis objectionibus contra doctrinam superioris capitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84352)

re determinationis, quamuis sine concursu gratia eam efficere non possit. Et in hoc sensu locuti sunt auctores Catholici. Adde etiā, quod licet actus, vt supernaturalis est, sit à Deo principaliter, tamen, vt est liber, habet hanc determinationem à solo libero arbitrio. Sicut actus, vt vitalis habet hanc determinationem ex peculiari habitudine ad potentiam vitalem.

CAPVT XXI.

Occurritur aliis obiectionibus contra doctrinam superioris capitis.

I.
Eum qui
consentit
recipere
maius au-
xilium, do-
cens aliqui.

Aput hoc presenti operi adiungere visum est, eo quod denuo intellexerim doctos aliquos Scriptores Theologos, qui nobiscum re ipsa fere conueniunt in explicanda ratione gratia & vocationis efficacis: adhuc tamen circa quæstionem tactam in superiori capite à nobis discidere in modo loquendi scio, an etiam in re. Volunt enim eum, qui vocationi consentit, semper recipere à Deo in ipsa met vocatione, non solum maiorem gratiam, misericordiam, & beneficium; sed etiam maius auxilium excitans, maioremque vocationem: citantque in eam sententiam Ruardum artic. 7. post decimam propositionem; & Driedonem, de Captiuitate, & Redemptione generis humani tract. 4. cap. 5. Atque ad hoc persuadendum congerunt multa testimonia Scripturæ sacræ, & Sanctorum, præsertim Augustini: quæ nunc commemorare, vel explicare necessarium non iudicauimus: nam fere omnia ex professo tractata sunt à nobis superius, ca. 11. & 14. Et sunt quidem optima ad probandum, efficax auxilium gratia (iuxta mentem Augustini, & Scripturæ significationem) non solum ponendum esse in cooperante gratia, sed etiam in ipsa met vocatione, quæ ex peculiari misericordia Dei quibusdam congrua, & efficax datur: non aliis: quod pertinet ad specialem gratiam electorum, quam Deus sola sua voluntate confert, iuxta illud. *Cuius vult miseretur, & quem vult indurat.* cum similibus, quæ in hunc eundem sensum referenda sunt. Atque ita ex illis optime probatur, eum qui congruam vocationem accipit, maius beneficium, maioremque gratiam à Deo accipere, propter dictas morales considerationes; scilicet, quia ex maiori voluntate & amore, & cum maiori commoditate, & utilitate, à Deo bene præcognita & intentia, confertur. Est enim euident donum in ratione doni aut beneficii, quamuis in sua entitate non sit maius, imo licet sit minus, secundum estimationem moralem, crescere ex prædictis circumstantiis, tum ex parte dantis, tum ex parte recipientis, & ex occasione & opportunitate in qua datur: constat autem ex dictis, has circumstantias intercedere in hoc dono vocationis congruæ. Recte igitur illis testimoniis probatur, hanc esse maiorem gratiam & misericordiam. Quo modo autem illa testimonia probent esse etiam maiorem vocationem vel auxilium, non video, quia neque formaliter id dicunt; neque ex his, quæ dicunt, recte inferri potest, vt ostendā ex aliarum rationum solutionibus.

II.
Illorum
Ratio.

Ratione igitur argumētari possumus: primo, quia vatio aliquid peculiare habet semper ex parte Dei in eo, qui consentit, quod non habet in eo, qui non consentit: ergo est simpliciter maior vatio, maiusque auxilium. Antecedens

patet; quia quando Deus vocat aliquem, vt efficaciter conuertatur, remouet omnia impedimenta, quæ possunt impedire ne consentiat vocationi, aut ne tam attente & commode illam audiat, aut ne cogitatio alia insurgat, quæ consensum impedire valeat: nam si Deus hanc omnia non præueniat, non potest esse omnino certum & infallibile, hominem vocatum consenturum esse vocationi: quod repugnat absolute intentioni Dei. At vero in eo, qui consentit, non est vocationi, Deus non remouet impedimenta, vt per se constat: ergo aliquid specialius operatur Deus in altero: ergo ratione illius vere dicitur illud maius auxilium: non enim tantum consistit maius auxilium in principio per se requirito ad actionem; sed etiam in remotionibus impedimentorum, & in quacunque alia conditione, quæ ad facilius agendum conferre possit. Et eadē ratione merito dicitur illa maior vatio: quia, cum vatio ad audiendum referatur, illa, quæ tali modo, & cum talibus circumstantiis datur, vt melius & attentius audiat, vere dicitur maior vatio: huiusmodi autem est illa vatio, quæ cum remotione omnium impedimentorum ad recte audiendum cōfertur.

Vnde etiam confirmatur ratione philosophica morali, quia fieri non potest vt ex duobus, qualiter affectis, & de eodem obiecto eodem modo cogitantibus, verbi gratia, de caritate seruanda, aut violanda: hinc amplectenda, vel refutanda: vnus bonæ cogitationi consentiat, alter dissentiat, manente cogitatione inuariata vt supponimus, vsque ad instantem electionis voluntatis: ergo, vt in his hominibus posuit vatio ipsa ex parte Dei esse efficacem in vno & non in alio; necesse est vt in vno meliorem exciter cogitationem, aut maiorem attentionem, vel aliquid simile: ergo in vocatione efficaci semper est aliquid maius ex parte Dei. Cōsequenter sunt manifestæ: & antecedens patet ex illo principio morali, quod defectus in voluntate, semper supponit aliquem defectum in intellectu. Quod sumitur ex Aristotele 3. Ethic. cap. 1. & D. Thom. 1. 2. quæstion. 77. artic. 2. Imo etiam Augustinus, hanc fere rem tractans libro 2. de peccator. merit. & remiss. capite 17. & 19. eandē radicem indicat, ob quam homines gratia Dei resistunt, scilicet, quia aut deest illis sufficiens scientia, consideratio, aut attentio, vel delectatio, etiam sufficiens, quæ efficaciter ad consentiendum alliciat: sentit ergo, per vocationem efficacem semper fieri in homine maiorem attentionem intellectus, vel delectationem voluntatis, quæ reddatur docibilis à Deo. Quod in multis aliis locis prosequitur, in quibus innuat, Deum interius semper aliquid peculiare operari in eo qui conuertitur, & ideo inderutabile iudicium Dei esse dicit, cur ex duobus vocationis exterioribus, vnus conuertatur, & non alius: vt patet Epistol. 105. & aliis locis vulgaribus constitit autem illud iudicium inferutabile in eo, quod Deus specialiter operatur. Nam si tota ratio differentia esset posita in libertate voluntatis cum auxilio Dei proportionato, nullum esset iudicium inferutabile.

Tandem argumentor in hunc modum, quia auxilium datur homini non solum vt ipsum excitet, sed etiam vt adiuet, vt in superioribus declaratum est: ergo illud est simpliciter maius auxilium, quod ei est magis congruum, vt eum magis iuuat ad operandum: huiusmodi autem semper vatio congrua, cum illa & excitat hominem, & eum etiam adiuvat cum affectu, quia ab illo consentium ob-

cinet, quod non facit vocatio inefficax: est ergo simpliciter maius auxilium.

Quid in sententia de re ipsa, quid de modo loquendi controuerti possit.

V. Nihilominus sententiam superiori capite positam veram esse censeo, & quantum ad rem ipsam, & quantum ad loquendi modum: oportet enim hæc duo accurate distinguere, & ut clarius respondeamus obiectionibus, & ex resolutione veritas prædictæ sententiæ magis cõfirmetur. Vnum ergo verum omnino censeo; scilicet, maius auxilium, & maiorem vocationem, non tantum consistere in maiori perfectione positivæ actuum intellectus & voluntatis, quibus interius sit talis vocatio, sed etiam in quocunque maiori effectu diuinæ gratiæ, vel prouidentie supernaturalis, qui (ceteris paribus) possit magis conferre ad eliciendum consensum ab humana voluntate, siue conferat per se siue per accidens remouendo prohibens, aut aliter voluntatem attrahendo. Nam in moralibus censetur maxime per se concurrere, quod physice concurrat per accidens: & in hac materia non minus considerantur auxilia moralia quam physica; erit ergo illud simpliciter maius auxilium, si ceteris paribus, in aliquo simili effectu vel casu superet. Hinc ergo recte intelligitur, quid possit in hac questione controuerti de re ipsa: quid vero de modo loquendi. Erit enim maxime de re quæstio, an congrua vocatio semper excedat (ceteris paribus) in aliquo speciali effectu gratiæ præuenientis, seu prouidentie supernaturalis Dei, qua præparat voluntatem nostram, & ob eam causam vere ac realiter sit maius auxilium, maiorque vocatio. De modo autem loquendi erit quæstio, esto verum sit, vocationem congruam nihil huiusmodi necessario includere: An ex eo solum quod tempore datur, quando infallibiliter habitura est effectum, dicenda sit maior vocatio: vel maius auxilium. Rursus in priori sensu fieri potest comparatio vel ad diuersos homines inæqualiter affectos seu dispositos, quatenus supponuntur vocationi: quia scilicet vnus habet difficile ingenium, seu complexionem virtuti repugnantem; alius facilem & tractabilem: vel quia vnus est magis assuetus vitiis, quam alius, &c. aut comparatio fieri potest ad homines diuersos ex se æqualiter affectos eiusdem ingenii, complexionis, habitus, &c. Et idem est, si comparatio fiat ad eundem hominem pro diuersis temporibus æqualiter vel inæqualiter affectum.

Quando igitur duo, alias ex se inæqualiter affecti, ita vocantur, ut vnus conuertatur, & non alius: non est necesse, ut in eo qui conuertitur, vocatio includat aliquem effectum positivum, vel priuatiuum præuenientis gratiæ, quem non includat alterius vocatio sufficiens, & non efficax: vnde hoc titulo non est necesse ut is, qui conuertitur, habeat maiorem vocationem vel auxilium. Hoc, ut minimum, probant efficaciter, (ut existimo) adducta in superiori capite in confirmationem secundæ assertionis, & à fortiori constabit ex dicendis hic in secundo puncto. Nunc ergo solum confirmatur solutio primæ obiectionis, quæ, cum generalis sit, maximè videtur procedere contra hanc assertionem. Nego igitur antecedens, nempe vocationem congruam semper habere effectum peculiarem gratiæ antecedentis ex parte Dei, quæ Deus conferat in vocatione sufficiente. Ad

probationem autem de ablatione impedimenti respondeo, neque hanc impedimentorum ablationem factam ex speciali gratia præueniente, semper esse necessariam, neque etiam, si necessaria sit, seu ex gratia fiat, propterea oriri semper illam inæqualitatem. Declaratur prior pars, nã si fortasse impedimentum vnus est praua complexio, quam alius non habet, remotio huius impedimenti non est ex speciali gratia præueniente, de qua agimus: sed pertinet ad donum naturæ. Quod si quis dicat, illud etiam naturæ donum datum esse & prouisum cum hoc respectu ad opera gratiæ, & faciliorem cooperationem cum illa: in primis hoc satis incertum est; nam Deus non immutat naturales proprietates vel complexiones propter hunc finem: vnde hoc ipso, quod voluit creare hunc hominem propter naturalem finem, voluit illi dare ingenium, vel complexionem huic naturæ indiduz debitam. Et deinde licet hoc concedatur, id nõ pertinet ad actualem gratiam vocationis & auxilii, de qua agimus, sed ad naturæ institutionem, seu procreationem, quod est valde remotum. Præterea multa sunt alia, quæ possunt impedire consensum gratiæ vocantis, quæ non ferre auferuntur ex speciali auxilio gratiæ, sed in te ipsa non inueniuntur, quia non fuerant applicatæ causæ, secundum cõcursum ordinarij rerum, vt, verbi gratia; Si vnus ex his qui vocatur careat habitibus vitiorum, quia est iuuenis, & nondum habuit tempus acquirendi huiusmodi habitus, & similia: ergo, quamuis attingat, in vno esse vocationem inefficacem propter aliquod ex his impedimentis & non in alio, non propterea necesse est ut vocatio ipsa habeat efficaciam tollendi tale impedimentum ab vno, & non ab alio, sed in vno inuenit tale impedimentum: & non in alio.

VII. Est autem aduertendum, huiusmodi impedimentum, de quo agimus, nõ esse tale, vt illo existente ex intrinseca vi illius, necessario sequatur resistentia ad vocationem: alioqui tolleretur potestatem consentiendi vocationi, & redderetur illam absolute insufficientem respectu talis personæ: sed est hoc impedimentum morale, quod de se reddit assensum difficiliorem, & Deus in præscientia sua conditionata videt hoc impedimentum futurum esse efficacem in hoc, qui libertate sua illi potius est pariturus, quam vocationi. Dices: ergo Deus saltim per suam præscientiam obferuat, ut nullum impedimentum sit in eo, quem vult conuertere, quando illum vocat, siue per speciale gratiæ illud auferat, siue per præscientiam supponat nõ interuenire; ergo hoc satis est ut talis vocatio sit maior. Respondetur negando consequentiam iuxta sensum declaratum: nam quando impedimentum non intercedit solum ex præscientia: ablatio eius non est effectus gratiæ vocantis: & congruitas vocationis, quæ ex illo respectu prouenit, solum pertinet, ad illud beneficium dandi vocationem in eo tempore, in quo præfuit habituram effectum, de quo dicemus in ultimo puncto. Sed virgebis, nam saltim illa vocatio est maior respectiue, sicut dici potest maior locutio, quæ submissius fit ad hominem bene audientem, quam illa quæ fit altius ad surdum. Respondeo, re vera non esse maiorem, quantum est ex parte loquentis, & prout antecedit suum effectum: quantum ad illum vero dici potest maior, non tam vt est locutio, quam vt est au ditio: seu non tam in esse, quam in actione locutionis; quia licet non sit maior, plus agit propter passim non resistentiam: idem ergo est in præsentia: ac propterea illud auxilium nõ est maius in se, quia

Respondeo; tur obiectioni.

nullum maiore effectum gratia in se continet, quo homo praeueniatur, quamuis ex praescientia Dei in tali subiecto plus sit effectum de quo plura in tertio puncto.

VIII. Non ideo sequitur gratiam maiorem esse quia tollit impedimenta.

Super est probanda altera pars, videlicet, quauis per gratiam auferantur, vt reuera auferuntur fere semper impedimenta consensus, non inde sequi in hoc effectu esse semper inaequalitatem inter vocationem efficacem, & tantum sufficientem: nam illa impedimenta debent esse antecedentia vsum liberum, non concomitantia, vel subsequenter, id est, dependentia ab ipso libero consensu voluntatis, nam haec non auferuntur per solam gratiam praeuenientem sine cooperante, quia iam intercedit aliquis actus liber, vt cum homo voluntarie auferat occasionem peccandi. At vero siltendo in solis impedimentis antecedentibus, quamuis haec auferantur homini per gratiam vocationis, nihilominus potest homo pro suo arbitrio resistere vocationi, iuxta doctrinam Concilii Tridentini superius late tractata. Et ratio est illa generalis: quia, licet Deus auferat praedicta impedimenta omnia, quae respectu ipsius liberi arbitrii possunt dici extrinseca, non tamen auferit intrinseca indifferentiam, seu mutabilitatem voluntatis quae potest nolle, vt loquitur Prosper libro 2. de vocatione gentium, capite 9. alias 28. Constituamus ergo duos homines inaequales in ingenio seu natura i complexione, quibus Deus conferat aequales inspirationes & aequales pudentiam gratiae quantum ad auferenda cetera impedimenta: nihilominus in vtroque est potestas ad resistendum: ergo fieri etiam potest vt vnus resistat: & non alius, & quod Deus per conditionatam scientiam praesciuerit ita esse futurum ergo tunc vna vocatio esset efficax, & non alia, sine illa inaequalitate ex parte effectuum gratiarum: ergo talis inaequalitas non est per se necessaria, cum in illo casu nihil propositum sit, quod repugnantiam inuoluat. Quia potius vltius sequitur in illis duobus fieri posse, vt ille qui minus aptam habet naturae conditionem, non resistat gratiae vocati, quia illa difficultas non tollit libertatem, alter vero, licet expeditior videatur pro sua libertate resistat. Vel e conuerso, quis ille, qui difficiliorem habet naturam intensius lumen aut delectabiliorem inspirationem accipiat, vt suae naturae difficultatem possit vincere: nihilominus potest in eo vocatio esse inefficax, in alio vero esse efficax, & quod pauciora impedimenta auferuntur, vel quod minori suauitate aut illustratione allicitur ad consentiendum: quia semper manet in eis libertas ad resistendum, vel cooperandum vtrique gratiae vocati.

IX. Allectio ex dictis.

Atque hinc vltius infero, etiam in hominibus aequaliter affectis, vel impeditis ante vocationem non requiri illud genus inaequalitatis inter vocationem efficacem, & sufficientem, quod a fortiori concluditur ex dictis. Nam de inaequaliter affectis ostensum est accidere posse, vt in eo qui inerior videbatur, vocatio sit inefficax & non in alio, absque dicta inaequalitate: ergo multo magis necessaria non erit, vt in duobus aequae affectis in vno sit efficax, & non in alio. Deinde Concilium Tridentinum dicit, eundem hominem cum eadem vocatione, etiam illa supposita, vt supra declarauimus, posse resistere, sicut potest consentire: ergo eadem vocatio respectu eiusdem hominis eodem modo dispositi, quantum est ex se, potest esse efficax, vel inefficax, nihil ei addendo, vel subtrahendo ex effectibus gratiae praeuenientis, alioqui iam non esset eadem vocatio: ergo eadem proportionem similes vocationes

in duobus similiter seu aequae affectis possunt non esse ambae efficaces: sed altera tantum abique dicta inaequalitate.

Ad secundam obiectionem.

Tandem id ostendo, respondendo ad secundam obiectionem. Nam ex duabus reb. quae ibi proponuntur: scilicet, cognitio, & delectatio: in neutra earum requiritur in rigore dicta inaequalitas in aliqua perfectione seu modo illarum, siue ille modus sit intensio, siue maior & expressior representatio obiecti, siue quilibet actualis inquam inaequalitas non est simpliciter necessaria vt vocatio in vno sit inefficax, & non in alio. Et in primis quoad cognitionem suppono, nullam apprehensionem, vel iudicium intellectus quod praeparat voluntatem, & determinat illam necessario ad vnum: quia alias tolleretur libertas, vt probaui disp. 19. Metaph. sect. 6. Ponamus ergo aliquem vocatum cum illo modo illuminationis seu cognitionis, in quo dicitur vocatio efficax, superare in efficacem in hominibus alias aequae dispositis, & argumentum hunc modum. Adhuc posita vocatione cum illo modo, ille sic affectus potest resistere: ponamus ergo illum fuisse resistitum & hoc Deum praesciuisse in scientia conditionata: nam posibili posito in esse nullum sequitur impossibile: ergo fiat illam vocationem cum illo modo esse inefficacem: ergo neque ille modus satis est ad efficacem vocationem, nec ille oblat quominus illa, vel alia similis sit inefficax. Argumentum aequae efficax sumi potest ex alio extremo, nam ille alius, qui vocatus fuit & illuminatus sine illo modo, posset si vellet, cum illa vocatione operari cum effectu, ita vt Deus id praesciret: ergo posset in illo talis vocatio esse efficax sine illo modo. Antecedens patet: quia, si ille modus esset necessarius ad conuersionem, cum ille non datur, nec sit in potestate hominis, quod praenire debeat, talis vocatio sufficiens non est: & ideo mirum non est, quod non possit esse efficax. Dices illam cognitionem esse sufficientem vt homo cum illa actu conuertatur, si homo auertat a se omnem aliam fortorem cogitationem, quae efficaciter illum bonae inspirationis impetire posset, quod est in potestate libera voluntatis. Verum tamen, non disputamus modo an hoc sit necessarium: quod fortasse non est: quia voluntas pro sua libertate potest resistere fortiori cogitatione, etiam si actu persistat, quod in Metaphys. tergi, & latius dicitur in 1.2. tamen ad praesens non refert: quia ad efficaciam argumenti ille modus sufficit, quia iam tunc illa vocatio est efficax, & in se non est maior in ratione auxilii praeuenientis, quia oblatio alterius cogitationis impediens in illo homine non est a sola gratia operante, cum iam liber ab ipso homine fiat: ergo in illa operante gratia seu vocatione non est necessaria illa additio seu excessus vt sit efficax. Et iuxta vim huius argumenti haec veritas non pendet ex alia quatuor moralium: an possit voluntas agere contra actuale dictamen & considerationem intellectus, vel peccare sine praenotio defectu in intellectu: satis est, quod vel hoc possit: vel saltem possit profusa libertate auertere cogitationem impediens efficacem gratiae praeuenientis: vel quod possit applicare intellectum ad aliam cogitationem quae illam impedit. Atque hic dicuntur eadem proportionem fieri potest de delectatione: nulla enim delectatio, quae antecedit consentum liberum, & vsum rationis non tollat, determinat omnino voluntatem ad consentum praeuenientem.

standum: alias tolleretur libertatem: & ideo semper potest voluntas vel illam auertere, vel illi resistere cum gratia cooperante. Et è conuerso, si talis delectatio non datur per vocationem, vel necessaria non est ad consensum, vel vocatio non est sufficiens.

Responde- Adgustinus ergo, cum ex his capitibus reddit rationem lapsuum humanorum: vel reddit causam moralem ex his quæ frequentius accidunt: prius enim in eodem loco solam libertatē vel sufficiens causam reddiderat: vel certe no dicat, illa duo secundum omnem perfectionem necessariam ad non peccandum prouenire semper sine interuentu gratiæ cooperantis, & aliquo vsu libertatis à sola gratia operante, de qua est præfata quæstio, ut supra satis explicatum est. Illud autem peculiare mysterium, & iudicium inferabile, quod in differentia vocationum esse dicitur, non consistit in illa inæqualitate cognitionis, vel delectationis, sed in hoc solum, quod absque differentia ex parte hominum, vni datur vocatio congrua, alteri non datur, ut in superioribus late declaratum est, & attingit etiam Prosper ad Excerpta Genensium dub. 3.

Propter X. lam vero explicata re, de modo loquendi pauca dicere sufficit. Existimo tamen, vocationem non recte dici maiorem in ratione vocationis, vel auxilii excitantis, propterea quod sit efficax ex sola Dei præscientia, & intentione: quia hæc condiciones pertinent ad maiorem gratiam & beneuolentiam Dei, non tamen cōstituunt ipsum auxilium in se maius. Item, licet illud auxilium homini sit vtilius: tamen tota illa maior vtilitas magis consistit in actuali affectione, quæ pertinet ad gratiam cooperantem, quam in propria ratione gratiæ excitantis, ergo sub ea ratione nō potest dici maius auxilium. Eo vel maxime quod quantitas auxilii præuenientis non consistit in vtilitate, quam ex illo accipiet is cui datur, sed in virtute agendi quam ipsum in se habet, quæ virtus non minor est in alia simili vocatione, licet non sit habitura effectum. Assumptum patet, quia hoc auxilium intrinsece est principium operandi, & sub ea ratione datur, ut supra declaratum est: quantitas autem principii agendi, ut tale est, in quantitate virtutis consistit. Potest etiam hoc declarari exemplis physicis, & humanis. Nam impletus impletus æqualis est, licet in hoc vel illo passo minus sit operaturus. Et qui dat æqualem ense, æquale auxilium præbet, licet alter nō sit æqualiter illo vsurus. Recte ergo dicitur hoc maius beneficium, & maior gratia, non tamen proprie ac formaliter maius auxilium. Atque ita satisfactum est tertie obiectioni.

CAPVT XXII.

Aliquot propositionibus de prima totius libri comprehenditur.

I. **Prima pro-** Væ sunt assertiones præcipuæ à nobis intentæ in toto hoc opere. Vna ad auxilium sufficiens: altera ad efficacem pertinens. Nam, licet hæc posterior nobis sit principalis proposita, sine priori tamen declarari non potuit. Prima ergo assertio sit per auxilium sufficiens dari homini, ut vere & realiter possit efficere actum supernaturalem, si velit: ita ut nihil illi ad volendum desit, quod non sit in eius potestate. Hæc satis probata est in superioribus. Legatur pro illa Diuus Aug. de Spi. & lit. ca. 3. de correct. & grat. c. 11. & li. 3. q. 68. & in Ench. c. 32. Atq; hinc inferimus primo, eos qui nō credūt, simpliciter posse credere: vel remote si nondum

illuminati sunt: vel proxime, si iam sunt sufficienter vocati: alioqui, vel eis præciperetur impossibile, vel non peccarent, non credendo. Et eadem ratione, possunt saluari, qui non saluantur: quod enim Ioannes cap. 1. dicit. *dedit eis potestatem filios Dei fieri*, non solum verum est in his hominibus, in quibus illa potestas ad actum reducitur, sed etiam in his, qui sua culpa non sunt filii Dei, cum possint fieri.

Secundo inferitur, hanc propositionem simpliciter falsam esse. *Voluntas non potest credere, nisi sit efficaciter à Deo prædeterminata*, ut velit credere. Probat: nā sæpe voluntas, quæ non vult credere, potest id velle, & tamen illa voluntas non est efficaciter prædeterminata ut velit, ergo voluntas non prædeterminata ut velit, potest velle credere. Dicit aliquis voluntatem sine illa prædeterminatione habere potestatem volendi, non tamen posse ut illa potestate, nisi accedente prædeterminatione; & ideo committi æquocationem in ratione facta: nam est duplex modus potestatis, & iuxta vnum dicitur posse, etiam cum non est prædeterminata, & secundum alium non posse sine prædeterminatione. Sicut etiam vere dicitur ignis non posse calefacere sine concursu, quamuis potentiam habeat, quando non habet concursum. Sed hæc æquiuocatio sæpe est à nobis in superioribus sublatā, quia non agimus de potentia nuda & remota: sed de potentia proxima cum omnibus conditionibus prærequisitis ad operandum: & habente paratum seu in potestate sua omne adiutorium vel concursum aliterius causæ ad suam operationem necessarium: hæc enim sola potest vocari potentia moralis, & hæc sola sufficit, ut voluntati & non impotentia tribuatur defectus actionis. Loquedo autem de potentia hoc modo, non posset voluntas, carens prædeterminatione, dici potens ad volendum, si absq; illa prædeterminatione non posset velle, quia dum caret illa prædeterminatione non habet illam in sua potestate, neque in sua voluntate, ut latissime in superioribus probatū est.

Secunda assertio principalis, quæ ex præcedenti fere colligitur, est auxilium efficax, id est, actu efficiens liberum cōsensum in homine, vel tra auxilium sufficiens, nullam nouam motionem in homine ponere, præterquam actualem influxum gratiæ adiuuantis, & generalem concursum gratiæ qui immediate versatur circa ipsum cōsensum liberū. Vnde sit ut tale auxilium non vocetur efficax ab aliqua motione physice prædeterminante, quam addat supra auxilium sufficiens; sed vel ex actuali actione, & concomitantia actualis concursus; si late & minus proprie dicatur efficax; id est, actu efficax ex morali efficacia coniuncta cū infallibilitate inducendi effectum, q̄ habet ut subest intentioni & scientiæ primi agentis, à quo tale auxilium datur. Tota hæc assertio, ut dixi, sequitur ex præcedenti; quia si aliquid aliud præter concursum proportionatum requiratur ad actualem effectiōem voluntatis cum sufficienti auxilio, hoc ipso destruitur veritas sufficientis auxilii. Et hoc idē satis aperite docuit Cōcil. Tri-
dent. cū dixit, voluntatem eū eadē Dei motione seu auxilio præueniente posse operari, & nō operari, eidē gratiæ libere assentiēdo, & cooperando, cū illam abiciere possit: ergo ultra totū illud gratiæ auxilium, cui homo potest resistere, nihil aliud Concil. requirit præter actualē operationē, in qua includitur essentialiter concursus Dei proportionatus, & cooperatio voluntatis cū gratia ipsa cooperante, & virutū horum censet Concilium,

II.

Occurrit
obiectioni.

III.

Secunda
propositio
de auxilio
efficaci.

Con. Trid.